

Autorzy: Elżbieta Okraszewska, Agnieszka Nowak

Temat: Armia Krajowa – patron i bohater.

Cele lekcji:

1. Uczeń zna:

- daty: 1 września 1939r., 17 września 1939r., 14 lutego 1942r., 1 sierpnia 1944 – 2 października 1944r., 8 maja 1945r., 19 stycznia 1945r. 4 maja 1996r.,
- nazwiska Komendantów Głównych Armii Krajowej (Stefan Rowecki „Grot”, Tadeusz Komorowski „Bór”, Leopold Okulicki „Niedźwiadek”),
- nazwy organizacji istniejących przed AK (SZP, ZWZ),
- okoliczności przekształcenia ZWZ w AK,
- najważniejsze akcje AK ,
- podstawowe informacje o Powstaniu Warszawskim,
- stosunek komunistów do akowców.

2. Uczeń rozumie:

- cele wybuchu Powstania Warszawskiego,
- pojęcia: SZP, ZWZ, AK, „Szare Szeregi”, sabotaż, dywersja,
- znaczenie działalności AK dla Polski,
- dlaczego jego szkoła nosi imię Armii Krajowej.

3. Uczeń potrafi:

- ocenić udział AK w walce o niepodległość Polski,
- pracować z tekstem źródłowym,
- uzasadnić celowość nadania jego szkole imię „Armii Krajowej”,
- potrafi wzorować się na bohaterach AK,
- potrafi wyszukać informacje w tekście.

METODY: opowiadanie, praca z tekstem źródłowym, samodzielne wyszukiwanie informacji w tekście.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE: teksty źródłowe, krzyżówki.

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Czynności wstępne:

- czynności porządkowo-organizacyjne,
- wprowadzenie do tematu o patronie szkoły.

2. Realizacja tematu lekcji:

- rozdanie tekstów źródłowych,
- czytanie tekstu i odpowiedzi na pytania do tekstu pod kierunkiem nauczyciela.

3. Podsumowanie:

- utrwalenie zdobytej wiedzy poprzez uzupełnienie krzyżówki „ Armia Krajowa patronem naszej szkoły”,
- zadanie domowe: na podstawie rozdanych tekstów samodzielnie ułożyć krzyżówkę do hasła „PATRIOTYZM”.

ZAŁĄCZNIK 1

1 września 1939r. Niemcy zaatakowały Polskę. O godzinie 4.45 niemiecki pancernik rozpoczął ostrzeliwanie polskiej placówki na Westerplatte, a oddziały niemieckie w wielu punktach przekroczyły polską granicę. Niemiecka agresja na Polskę rozpoczęła drugą wojnę światową, która w Europie trwała do 8 maja 1945r. Polacy musieli walczyć nie tylko z Niemcami, ale także z Rosjanami ponieważ 17 września 1939r. na nasze ziemie najechał Związek Radziecki. Polacy osamotnieni w walce z dwoma wrogami, mimo nadzwyczajnego bohaterstwa, nie byli w stanie wygrać wojny obronnej, która zakończyła się na początku października 1939r. Polska znalazła się pod okupacją dwóch wrogów - Niemców i Związku Radzieckiego. Polskie władze państwowe opuściły kraj i udały się do Francji. Jednocześnie władze Rzeczypospolitej wydały orędzie do obywateli polskich, informujące o przeniesieniu władz państwowych do jednego z państw sojuszniczych i zapowiadano dalsze prowadzenie wojny.

1. Kiedy wybuchła druga wojna światowa?
2. Kiedy zakończyła się druga wojna światowa?
3. Jakie państwo rozpoczęło II wojnę światową?
4. Kiedy Związek Radziecki najechał na Polskę?

Kiedy Polska znalazła się pod okupacją Niemiec i ZSRR na terenie naszego państwa nie mogły działać legalnie żadne organizacje wojskowe, dlatego zaczęto tworzyć konspiracyjne oddziały wojskowe.

Armia Krajowa to konspiracyjna organizacja wojskowa działająca w okresie drugiej wojny światowej na obszarze państwa polskiego, podlegająca Naczelnemu Wodzowi, a przez niego Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej na emigracji. Poprzedniczką AK była **Służba Zwycięstwu Polski** utworzona 27.09.1939r. przez gen. Michała Karaszewicza - Tokarzewskiego, a następnie powołany 13.11.1939r. **Związek Walki Zbrojnej**. Komendantem Głównym ZWZ został gen. Stefan Rowecki pseudonim „Grot”. W latach 1940-1941 ZWZ skupił większość organizacji wojskowych powstałych w początkach okupacji w Polsce i stał się główną siłą wojskową polskiego podziemia. W celu podkreślenia tego faktu Naczelnny Wódz gen. Władysław Sikorski, rozkazem wydanym **14 lutego 1942r.**, zmienił nazwę Związku Walki Zbrojnej na **Armie Krajową**. Komendantem Głównym AK pozostał gen. **Stefan Rowecki „Grot”**. Po aresztowaniu gen. Roweckiego przez Niemców 30.06.1943r. dowódcą Armii Krajowej został gen. **Tadeusz Komorowski „Bór”**, który pełnił tę funkcję do kapitulacji Powstania Warszawskiego 2.10.1944r. Ostatnim Komendantem Głównym Armii Krajowej, do jej rozwiązania 19.01.1945r., był gen. **Leopold Okulicki „Niedźwiadek”**.

1. Czym była Armia Krajowa?
2. Jak nazywały się organizacje, które poprzedziły utworzenie AK?
3. Podaj dokładną datę utworzenia Armii Krajowej.
4. Wymień chronologicznie Komendantów Głównych Armii Krajowej.

Armia Krajowa była wojskiem polskim o ochotniczym zaciągu. Stanowiła część składową Polskich Sił Zbrojnych. Wiosną 1944r. Armia Krajowa liczyła około 380 tysięcy żołnierzy. W jej skład wchodził przede wszystkim oficerowie, podchorążowie, podoficerowie i żołnierze Wojska Polskiego, którzy uniknęli niewoli we wrześniu 1939r. Armię Krajową zasilali także oficerowie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, przeszkoleni w Wielkiej Brytanii, a następnie przerzuceni drogą powietrzną do kraju. Skoczków nazywano „cichociemnymi”. Spośród 317 „cichociemnych” była jedna kobieta - torunianka Elżbieta Zawacka. Dużą rolę w działalności AK odgrywały kobiety, które stanowiły 10% całego stanu. Pracowały w służbie sanitarnej, w łączności, wywiadzie, propagandzie, kolportażu. Niektóre służyły w oddziałach bojowych. Duży wkład do walki zbrojnej AK wniosło harcerstwo, działające pod kryptonimem „Szare Szeregi”. Harcerstwo prowadziło swoją działalność w trzech grupach wiekowych: „Zawiszacy” - młodzież młodsza od 13 do 16 lat; starsi w wieku od 16 do 18 lat zorganizowani byli w „Bojowych Szkołach”; najstarsi wchodził w skład Grup Szturmowych. Działalność „Szarych Szeregów” szczególnie aktywna była w Warszawie. W ramach „małego sabotażu” patrole „Szarych Szeregów” wypisywały antyniemieckie hasła na ścianach domów i murach, kolportowały podziemną prasę i ulotki, rozlepiały plakaty i naklejki propagandowe. Najstarsi harcerze z Grup Szturmowych prowadzili bieżącą akcję bojową. Ich drużyny brały udział w brawurowych akcjach bojowych. Szczególnie znane było odbicie pod Arsenalem grupy więźniów przewożonych 26 marca 1943r. z Alei Szucha na Pawiak, a wśród nich „Rudego” jednego z czołowych działaczy „Szarych Szeregów”. Żeńskie drużyny „Szarych Szeregów” przygotowywały harcerki do pełnienia służby sanitariuszek, łączniczek. Harcerki brały także udział w walce bieżącej i akcjach małego sabotażu.

1. Kto tworzył Armię Krajową?
2. Kim byli „cichociemni”?
3. Jak nazywała się jedyna kobieta należąca do „cichociemnych”?
4. Jaką nazwę nosiło harcerstwo w czasie drugiej wojny światowej?
5. Na jakie grupy były podzielone „Szare Szeregi” i co należało do ich zadań?

Podstawowym zadaniem AK była odbudowa niepodległego państwa polskiego, w granicach i ustroju sprzed 1939r. przez walkę zbrojną, której momentem kulminacyjnym miało być ogólnonarodowe powstanie. Zgodnie z generalną koncepcją działania podstawowymi formami walki konspiracyjnej były : działalność informacyjna i propagandowa, wojna psychologiczna z Niemcami, wywiad wojskowy, sabotaż (zamierzona dezorganizacja pracy przez uchylanie się od niej lub wadliwe jej wykonywanie, uszkodzanie i niszczenie środków produkcji, broni), dywersja (działania prowadzone na zapleczu i tyłach wojsk nieprzyjaciela w celu utrudnienia mu prowadzenia akcji na froncie i obniżenia wartości bojowej jego wojsk, np. wysadzanie mostów, pociągów), walka partyzancka, szkolenie wojskowe. Do najbardziej znanych akcji AK należały m. in. akcja pod Arsenalem, zamach na kata Warszawy Kutschere, obrona ludności Zamojszczyzny przed wysiedleniami, zdobycie i przekazanie aliantom informacji o miejscu prac nad niemiecką bronią rakietową V-1 i V-2 oraz operacja „Burza”, której zwieńczeniem było **Powstanie Warszawskie**, które wybuchło **1 sierpnia 1944r., a zakończyło się 2 października 1944r.** Celem Powstania Warszawskiego było wyzwolenie stolicy i utworzenie rządu niepodległej Polski.

1. Wyjaśnij czym były sabotaż i dywersja.
2. Wymień najbardziej znane akcje AK.
3. Kiedy wybuchło i kiedy zakończyło się Powstanie Warszawskie?
4. Wymień cele wybuchu Powstania Warszawskiego.

W walce o niepodległość Polski AK poniosła wysokie straty. Oblicza się, że do końca 1944r. zginęło ok. 100 tysięcy żołnierzy AK, w tym połowa całego korpusu oficerskiego. Armia Krajowa została formalnie rozwiązana 19 stycznia 1945r. Część jej członków pozostała w konspiracji, m. in. w obawie przed aresztowaniami przez radzieckie władze. W czasach stalinizmu wielu byłych członków AK objęły systematyczne prześladowania ze strony władz państwowych, m. in. potajemne zabójstwa, wyroki śmierci, więzienia, usuwanie z pracy. Żołnierzy Armii Krajowej w pełni zrehabilitowano dopiero po 1989r., gdy nasze państwo odrodziło się jako demokratyczna, w pełni niepodległa Rzeczpospolita Polska. Wymownym świadectwem zmian, jakie się dokonały w ocenie działalności AK jest m. in. nadanie wielu szkołom, w tym naszej w dniu **4 maja 1996 roku**, zaszczytnego imienia Armii Krajowej.

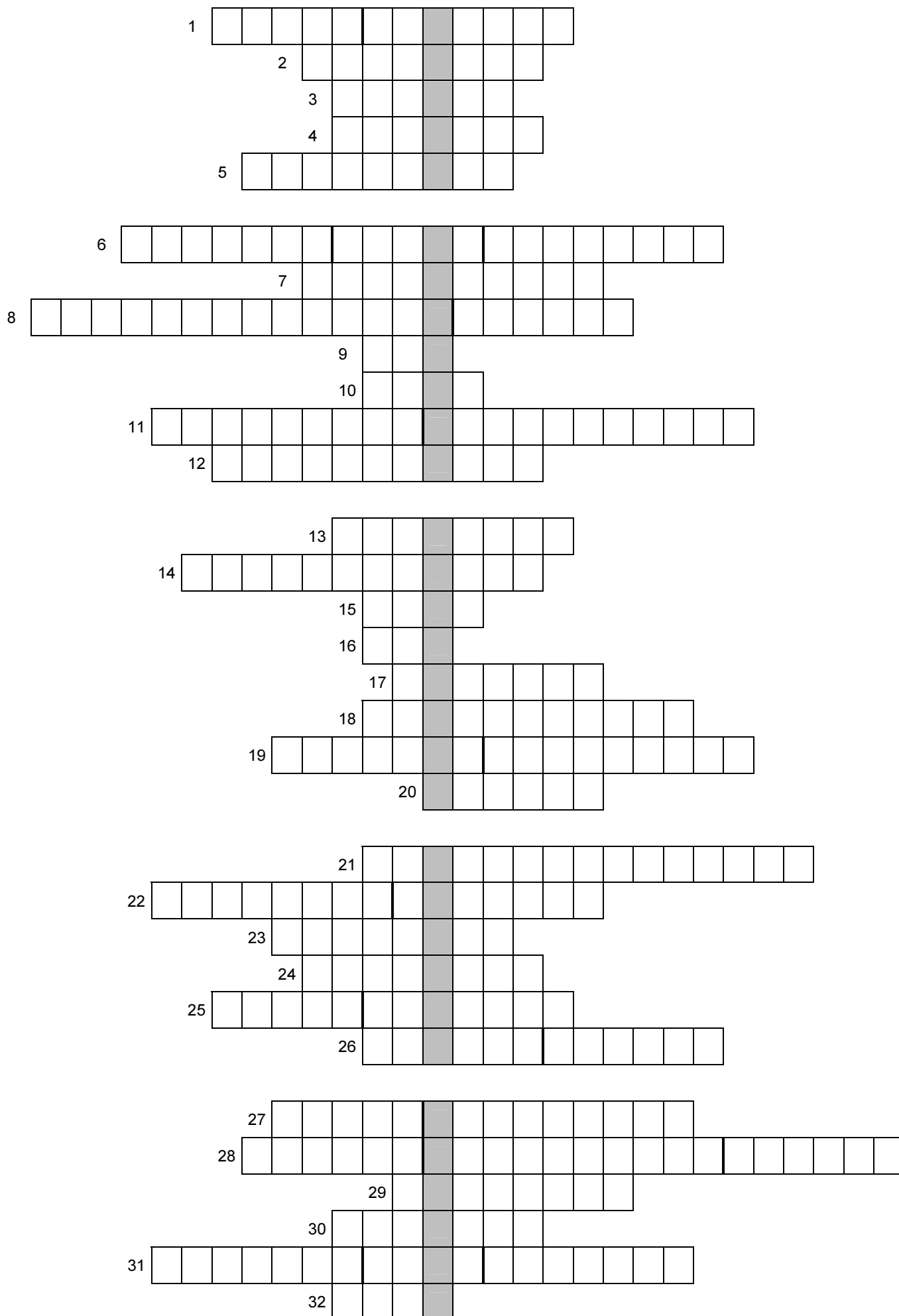
1. Kiedy rozwiązano Armię Krajową?
2. Jak traktowano żołnierzy AK po zakończeniu drugiej wojny światowej?
3. Kiedy zrehabilitowano żołnierzy AK?
4. Kiedy nasza szkoła otrzymała imię Armii Krajowej?

ZAŁĄCZNIK 2

PYTANIA DO KRZYŻÓWKI

1. Nazwa największej podziemnej armii w okupowanej Europie podczas II wojny światowej.
2. Zmienił nazwę Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową.
3. Rozpoczęły II wojnę światową napadając na Polskę 1 września 1939r.
4. Odgrywały dużą rolę w działalności AK, stanowiły 10% jej całego stanu.
5. Jedna z trzech grup wiekowych „Szarych Szeregów”.
6. Utworzony przed AK.
7. Nazwisko drugiego Komendanta Głównego AK.
8. Pełna nazwa państwa polskiego.
9. Miesiąc, w którym Szkoła Podstawowa nr 32 w Toruniu otrzymała imię AK.
10. Pseudonim pierwszego Komendanta Głównego AK.
11. Trwało od 1 sierpnia 1944r. do 2 października 1944r.
12. Pseudonim ostatniego Komendanta Głównego AK.
13. Zajęcie przez wroga terytorium innego państwa.
14. Polska placówka zaatakowana przez niemiecki pancernik 1.09.1939r. o 4.45.
15. Miesiąc, w którym została utworzona AK.
16. Pseudonim drugiego Komendanta Głównego AK.
17. Nazwisko pierwszego Komendanta Głównego AK.
18. Inaczej tajna, podziemna, nielegalna działalność.
19. Najechał Polskę 17 września 1939r.
20. Karaszewicz-Tokarzewski, utworzył Służbę Zwycięstwu Polski.
21. Były nimi m. in. harcerki w czasie II wojny światowej.
22. Torunianka, jedyna kobieta spośród 317 „cichociemnych”.
23. Działania prowadzone na tyłach wojsk nieprzyjaciela w celu obniżenia wartości bojowej jego wojsk, np. wysadzanie mostów, pociągów.
24. Miasto, w którym 1 sierpnia 1944r. o godzinie 17 rozpoczęło się powstanie.
25. Kryptonim harcerzy w czasie II wojny światowej.
26. Starsza grupa „Szarych Szeregów”.
27. Stanowili najstarszą grupę „Szarych Szeregów”.
28. Utworzona przed AK.
29. Nazwisko ostatniego Komendanta Głównego AK.
30. Zamierzona dezorganizacja pracy przez uchylanie się od niej lub wadliwe jej wykonywanie, np. uszkodzanie broni.
31. Ich częścią była AK.
32. Jeden z czołowych działaczy „Szarych Szeregów”.

Krzyżówka

Odpowiedzi do krzyżówki o AK

1. Armia Krajowa
2. Sikorski
3. Niemcy
4. Kobiety
5. „Zawiszacy”
6. Związek Walki Zbrojnej
7. Komorowski
8. Rzeczpospolita Polska
9. Maj
10. „Grot”
11. Powstanie Warszawskie
12. „Niedźwiadek”
13. Okupacja
14. Westerplatte
15. Luty
16. „Bór”
17. Rowecki
18. Konspiracja
19. Związek Radziecki
20. Michał
21. Sanitariuszkami
22. Elżbieta Zawacka
23. Dywersja
24. Warszawa
25. „Szare Szeregi”
26. „Bojowe Szkoły”
27. Grupy Szturmowe
28. Służba Zwycięstwu Polski
29. Okulicki
30. Sabotaż
31. Polskie Siły Zbrojne
32. „Rudy”